

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

ตามแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน (แนวนโยบาย Financial Landscape) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้วางทิศทางด้านดิจิทัลที่เปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเน้นการรักษาสมดุลระหว่างการสนับสนุนนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการและการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยหนึ่งในแนวนโยบายสำคัญ คือ การเปิดให้มีผู้ให้บริการประเภทใหม่ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) เพื่อให้ผู้ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยี การให้บริการดิจิทัล และการใช้ข้อมูลที่หลากหลาย เข้ามาพัฒนานวัตกรรมและนำเสนอบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ผ่านช่องทางดิจิทัลที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่พร้อมใช้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ ในการสนับสนุนและเพิ่มเติมโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินของกลุ่มผู้ใช้บริการรายย่อยและกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการทางการเงินอย่างเพียงพอและเหมาะสม (Underserved) หรือกลุ่มที่เข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน (Unserved) รวมถึงสร้างประสบการณ์ในการใช้บริการทางการเงินที่ดีขึ้น ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในระบบสถาบันการเงินไทยอย่างเหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยจึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตและออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา” หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ แต่ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยและธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ โดยมีช่องทางให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล

“ผู้ขออนุญาต” หมายความว่า กลุ่มบุคคลที่แสดงเจตนาร่วมกันว่าจะจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ ไร้สาขา โดยกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาที่จัดตั้งขึ้นรวมกัน เท่ากับหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น

“กิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง” หมายความว่า กิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ตามมาตรา ๔๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้บริหารระดับสูงตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

“ธุรกิจทางการเงิน” หมายความว่า ธุรกิจทางการเงินตามขอบเขตที่กำหนดในประกาศ ธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์

“ระยะแรกของการประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ระยะเวลานับแต่วันที่ธนาคารพาณิชย์ ไร้สาขาเปิดดำเนินการจนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะเห็นชอบให้เข้าสู่ระยะต่อไป ตามที่ธนาคาร แห่งประเทศไทยกำหนด

“ผู้ถือหุ้นสำคัญ” หมายความว่า ผู้ที่ถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อมเกินร้อยละสิบของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และให้นับรวมหุ้นที่ถือโดย ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

“ผู้ถือหุ้นหลัก” หมายความว่า ผู้ที่ถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อมตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และให้นับรวมหุ้น ที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

“ผู้ถือหุ้นที่มีนัยต่อความสำเร็จ” หมายความว่า ผู้ที่ถือหุ้นหรือมีไว้ซึ่งหุ้นของธนาคารพาณิชย์ ไร้สาขาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่ามีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนการประกอบธุรกิจของ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาให้สามารถพัฒนาบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ หรือเพิ่มประสิทธิภาพของ บริการทางการเงินที่มีอยู่เดิม โดยให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลได้ตามรูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจ ตามข้อ ๖ (๑) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อความสามารถและความสำเร็จในการประกอบธุรกิจตามรูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจ ดังกล่าว

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมวด ๒

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

ข้อ ๓ ผู้ขออนุญาตต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีประสบการณ์และทรัพยากรที่ช่วยสนับสนุนการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาได้ตามรูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจตามข้อ ๖ (๑)

(๒) มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจที่มีการใช้เทคโนโลยีและให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล

(๓) มีประสบการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการได้มา เข้าถึง บริหารจัดการ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่หลากหลาย รวมถึงการพัฒนาระบบหรือส่วนเชื่อมต่อข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการให้สามารถนำข้อมูลของตนไปใช้ในการทำธุรกรรมกับผู้ให้บริการรายอื่นภายใต้สิทธิตามกฎหมาย

ข้อ ๔ นอกจากต้องมีคุณสมบัติที่กำหนดตามข้อ ๓ แล้ว บุคคลในผู้ขออนุญาตรายใดที่จะเป็นผู้ถือหุ้นสำคัญต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีธรรมาภิบาลและชื่อเสียงที่ดี

(๒) มีผลการดำเนินงานที่ดี และมีฐานะทางการเงินมั่นคง

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริต ไม่ว่าจะมีการรอกการลงโทษหรือไม่ก็ตาม

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือความผิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจทางการเงินและระบบการชำระเงิน

(๖) ไม่เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจทางการเงินและระบบการชำระเงินในขณะที่ถูกเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจหรือเพิกถอนการจดทะเบียนประกอบธุรกิจ โดยผู้นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบในการถูกเพิกถอนการอนุญาตหรือถูกเพิกถอนการจดทะเบียน

(๗) ไม่เคยถูกถอดถอนจากการเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงิน บริษัทแม่ของสถาบันการเงิน หรือบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจทางการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน หรือถูกถอดถอนหรือพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของกรรมการ หรือผู้บริหารของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือถูกถอดถอนจากการเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือถูกถอดถอนจากการเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทประกันชีวิต ตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย เว้นแต่การถอดถอนหรือการพ้นจากตำแหน่งนั้นไม่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตหรือทุจริตต่อหน้าที่

(๘) ไม่เคยถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐฐานทุจริตต่อหน้าที่

(๙) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยรัฐมนตรี ตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี

(๑๐) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในความผิดมูลฐาน หรือกระทำความผิด มูลฐานฟอกเงิน หรือต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐาน สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธ ที่มีอำนาจทำลายล้างสูง และไม่เป็นผู้ที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้ที่มีภาระกระทำอันเป็นการก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง

(๑๑) ไม่เคยถูกระงับการแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือหน่วยงาน ของรัฐทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ กล่าวโทษ ร้องทุกข์ หรือกำลังถูกดำเนินคดี ในความผิด ฐานฉ้อโกง หรือทุจริต เว้นแต่ปรากฏว่าคดีถึงที่สุดโดยไม่มี ความผิด

(๑๒) ไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำหรือเคยกระทำการอันเป็นการหรือก่อให้เกิดการฉ้อโกง หรือฉ้อโกงประชาชน หรือเป็นการปฏิบัติต่อผู้บริโภคโดยไม่สุจริตหรือไม่เป็นธรรม

(๑๓) ไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำหรือเคยกระทำการอันเป็นการหรือก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ หรือแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใดอันอาจก่อให้เกิด ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีพฤติกรรมที่แสดงถึงการกระทำ อันส่อไปในทางไม่สุจริต

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาตาม (๕) และ (๖) ให้ “ธุรกิจทางการเงินและระบบการชำระเงิน” หมายความว่า ธุรกิจทางการเงินและระบบการชำระเงินตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน บริษัทแม่ของสถาบันการเงิน และบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจทางการเงิน

หมวด ๓

การยื่นคำขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

ข้อ ๕ ผู้ขออนุญาตสามารถยื่นคำขออนุญาตได้ภายใน ๖ เดือนนับแต่วันที่ประกาศนี้ ใช้บังคับ โดยยื่นคำขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และช่องทางที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด พร้อมทั้งนำเสนอเอกสารหลักฐานและข้อมูลประกอบคำขออนุญาต ให้ครบถ้วนถูกต้องตามประกาศนี้และตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ข้อ ๖ ผู้ขออนุญาตต้องยื่นคำขออนุญาตพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานและข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) รูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาตามหลักการพิจารณา คำขออนุญาตในข้อ ๗ และมีเหตุผลสนับสนุนที่น่าเชื่อถือ โดยอย่างน้อยต้องแสดงให้เห็นถึง

(ก) การให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ก่อนการประกอบธุรกิจอื่น ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

(ข) การพัฒนาบริการทางการเงินในรูปแบบที่แตกต่างหรือเพิ่มประสิทธิภาพจากบริการ ของธนาคารพาณิชย์ปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงกลยุทธ์ด้านราคา เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้า เป้าหมายแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

(ค) การสร้างและขยายฐานลูกค้าให้มีขนาดที่สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างยั่งยืน พร้อมรายละเอียดของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการทางการเงินอย่างเพียงพอและ เหมาะสม (Underserved) หรือกลุ่มที่เข้าถึงไม่ถึงบริการทางการเงิน (Unserved) กลยุทธ์ในการได้มาซึ่ง ลูกค้ากลุ่มดังกล่าว และดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(ง) ความสามารถในการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ได้อย่างยั่งยืน ด้วยการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินการได้ตามแผนการประกอบธุรกิจทั้งด้านบุคลากร กระบวนการ และระบบงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความสามารถในการบริหารรายได้และต้นทุนอย่างเหมาะสม โดยมีประมาณการข้อมูลทางการเงินไม่ต่ำกว่า ๕ ปี ที่ได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ที่มีคุณสมบัติและขอบเขตการรับรองตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(๒) แผนการดำเนินงานด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาที่เหมาะสม กับรูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจตามข้อ ๖ (๑) โดยอย่างน้อยต้องแสดงให้เห็นถึง

(ก) โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม แนวทางการให้บริการที่ยืดหยุ่นและต่อเนื่อง (Resiliency/Availability) แนวทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ (IT/Cyber Security) และการป้องกันภัยทุจริตจากการทำธุรกรรม

(ข) แนวทางการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Outsourcing) ที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องไม่ใช่ระบบเงินฝาก ระบบสินเชื่อ ระบบงานการให้บริการทางอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) และระบบงานการให้บริการทางอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) ร่วมกับ สถาบันการเงินแห่งอื่นไม่ว่าในประเทศไทยหรือต่างประเทศ

(ค) การได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีคุณสมบัติและขอบเขตการประเมิน ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(๓) รายละเอียดของโครงสร้างองค์กร โครงสร้างคณะกรรมการ สายการบังคับบัญชา และการรายงานภายในองค์กรของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ที่แสดงให้เห็นถึงกลไกการกำกับดูแลกิจการ และการควบคุมภายในที่ดี ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ด้านธรรมาภิบาล และด้านกลไกการควบคุมภายในของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(๔) รายชื่อ คุณสมบัติ และประสบการณ์ ของกรรมการ ผู้จัดการ และผู้มีอำนาจในการจัดการที่จะมีบทบาทหรือดำรงตำแหน่งสำคัญในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ซึ่งแสดงให้เห็นข้อมูลอย่างครบถ้วนถึงความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งสำคัญดังกล่าว ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(๕) รายชื่อ คุณสมบัติ และประสบการณ์ ของกรรมการอย่างน้อย ๑ คน และผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งสูงสุดด้านเทคโนโลยีที่จะดำรงตำแหน่งในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ซึ่งมีประสบการณ์ในงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือการให้บริการด้านดิจิทัลอย่างน้อย ๓ ปีในวันยื่นคำขออนุญาตโดยผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งสูงสุดด้านเทคโนโลยีดังกล่าวต้องปฏิบัติหน้าที่ให้กับธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเต็มเวลาและต้องไม่เป็นพนักงานในนิติบุคคลอื่น ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(๖) แบบรับรองคุณสมบัติของผู้ถือหุ้นสำคัญ และกรรมการของผู้ที่จะมีอำนาจควบคุมกิจการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในลำดับขั้นแรก ตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นข้อมูลอย่างครบถ้วนถึงการไม่มีประวัติฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่มีนัยสำคัญ และการไม่มีประเด็นด้านธรรมาภิบาลที่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาไม่มีผู้มีอำนาจควบคุมกิจการ ให้ถือว่าผู้ถือหุ้นหลักเป็นผู้มีอำนาจควบคุมกิจการเฉพาะเพื่อการดังกล่าว

(๗) รายชื่อผู้ถือหุ้นที่มีนัยต่อความสำเร็จ และข้อมูลประกอบที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นดังกล่าวมีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อความสามารถและความสำเร็จในการประกอบธุรกิจตามรูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจตามข้อ ๖ (๑)

(๘) รายละเอียดโครงสร้างกลุ่มธุรกิจซึ่งแสดงให้เห็นถึงบรรดากิจการที่ผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงทอดสุดท้าย (Ultimate Beneficial Owner) ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีอำนาจควบคุมกิจการ ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงทอดสุดท้ายของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาได้ ให้ใช้ผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงทอดสุดท้ายของผู้ถือหุ้นหลักแทน

(๙) แผนบริหารจัดการด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา โดยครอบคลุมถึงการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม และการให้สินเชื่อด้วยความรับผิดชอบ

(๑๐) แผนบริหารจัดการความเสี่ยงที่ชัดเจน ซึ่งรวมถึงแผนเสริมสร้างวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (Risk Culture) โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง และเหมาะสมกับแผนการประกอบธุรกิจที่นำเสนอตามข้อ ๖ (๑) ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชาและการรายงานที่แสดงถึงการกำกับกิจการ การปฏิบัติตามเกณฑ์ การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่ดี ตลอดจนบทบาทหน้าที่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ต้องมีกระบวนการและระบบงานบริหารความเสี่ยงที่ครอบคลุมความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

(ก) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)

(ข) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk)

(ค) ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk)

(ง) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk)

(จ) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ซึ่งรวมถึงแผนการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (Business Continuity) มาตรการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (AML/ CFT) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย (Legal Risk) และความเสี่ยงด้านชื่อเสียง (Reputational Risk)

(ฉ) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงทางภัยไซเบอร์ (Cyber Risk) และภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน (Fraud)

(๑๑) แผนงานและแนวทางการดำเนินการในการได้มา เข้าถึง บริหารจัดการ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่หลากหลายสำหรับธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ซึ่งรวมถึงการพัฒนาระบบหรือส่วนเชื่อมต่อข้อมูลตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร กระบวนการ และระบบงานด้านข้อมูลที่ชัดเจน เป็นไปได้ และเหมาะสมกับรูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจในข้อ ๖ (๑) โดยมีกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลเป็นไปตามนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance)

(๑๒) แผนการจัดตั้งโครงสร้างกลุ่มธุรกิจทางการเงินสำหรับกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาจะต้องจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงิน หรือแผนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินสำหรับกรณีที่สถาบันการเงินดังกล่าวจะมีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาอยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกันกับสถาบันการเงินนั้น ทั้งนี้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีได้อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกันกับสถาบันการเงินแห่งอื่น ผู้ที่จะเป็นบริษัทแม่ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องมีหนังสือรับรองว่าจะดำเนินการให้บริษัทซึ่งประกอบธุรกิจทางการเงินที่ผู้นั้นมีอำนาจควบคุมกิจการเข้าอยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาด้วย

(๑๓) หนังสือรับรองของผู้ถือหุ้นหลักในลำดับขั้นแรก ดังต่อไปนี้

(ก) รับรองว่าจะให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องการสภาพคล่องหรือเงินทุน หรือมีเงินกองทุนลดลงหรือมีแนวโน้มที่จะลดลงต่ำกว่าที่ต้องดำรงตามกฎหมาย

(ข) รับรองว่าจะให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องชดใช้คืนเงินฝากแก่ผู้ฝากเงินตามแผนการเลิกประกอบกิจการ (Exit Plan) ตามข้อ ๖ (๑๔)

(๑๔) แผนการเลิกประกอบกิจการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Exit Plan) เพื่อรองรับระยะแรกของการประกอบธุรกิจ โดยระบุแนวทางในการเลิกประกอบกิจการ ซึ่งรวมถึงข้อมูลตัวบ่งชี้ (Exit Indicator) จุดเริ่มดำเนินการตามแผนการเลิกประกอบกิจการ (Exit Trigger) และรายละเอียดอื่นใดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อให้การเลิกประกอบกิจการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน

(๑๕) เอกสารหลักฐานอื่นใดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

หมวด ๔

การพิจารณาอนุญาตให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

ข้อ ๗ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาคำขออนุญาต โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจการเงินไทยโดยรวมและเสถียรภาพของระบบการเงินเป็นสำคัญ ซึ่งรวมถึง

(๑) การให้บริการทางการเงินรูปแบบใหม่หรือการให้บริการทางการเงินที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของบริการทางการเงินที่มีอยู่เดิมผ่านช่องทางดิจิทัล โดยตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการด้วยการใช้เทคโนโลยี ความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัล และข้อมูลที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

(ก) การให้บริการทางการเงินที่เหมาะสมกับความต้องการอันหลากหลายของลูกค้าเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญกับบริการทางการเงินที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพและวินัยทางการเงินแก่กลุ่มผู้ใช้บริการรายย่อยและกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการทางการเงินอย่างเพียงพอและเหมาะสม (Underserved) หรือกลุ่มที่เข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน (Unserved)

(ข) การมีรูปแบบการใช้งาน กระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัลที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการ เพื่อสร้างประสบการณ์การให้บริการทางการเงินที่ดีแก่ผู้ใช้บริการ

(ค) การนำเสนอนวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ดีขึ้นทั้งในด้านคุณภาพและด้านราคา เพื่อช่วยส่งเสริมและกระตุ้นการแข่งขันในระบบสถาบันการเงินอย่างเหมาะสม รวมถึงเปิดให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Open Data) ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(๒) การไม่มีพฤติกรรมหรือแนวทางการประกอบธุรกิจที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน หรืออาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของผู้ฝากเงินหรือผู้ใช้บริการในวงกว้างดังต่อไปนี้

(ก) การประกอบธุรกิจในรูปแบบที่ไม่ยั่งยืนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อฐานะหรือความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

(ข) การประกอบธุรกิจในรูปแบบที่ทำให้เกิดการแข่งขันในระบบการเงินอย่างไม่เหมาะสมซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน

(ค) การกระทำการอันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นสำคัญ บริษัทลูกของผู้ถือหุ้นสำคัญ หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือทำให้ผู้ถือหุ้นสำคัญ บริษัทลูกของผู้ถือหุ้นสำคัญ หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ใช้อำนาจตลาดเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาอย่างไม่เหมาะสมจนนำไปสู่การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมและอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของผู้ฝากเงินหรือผู้ใช้บริการ

(๓) ศักยภาพและความสามารถที่จะประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาตามรูปแบบและแผนการประกอบธุรกิจ ตลอดจนรายละเอียดที่ได้แสดงในเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ยื่นประกอบการขออนุญาตตามข้อ ๕ และข้อ ๖ โดยให้ความสำคัญกับ

(ก) ความสามารถในการดำเนินธุรกิจโดยมีการให้บริการทางการเงินรูปแบบใหม่หรือการให้บริการทางการเงินที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของบริการทางการเงินที่มีอยู่เดิมตามข้อ ๗ (๑) และไม่มีพฤติกรรมหรือแนวทางการประกอบธุรกิจที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรืออาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของผู้ฝากเงินหรือผู้ใช้บริการในวงกว้างตามข้อ ๗ (๒)

(ข) ความรู้ความสามารถของกรรมการ ผู้จัดการ และผู้มีอำนาจในการจัดการที่จะมีบทบาทหรือดำรงตำแหน่งสำคัญในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา โดยไม่เคยมีประวัติการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่มีนัยสำคัญ และไม่มีประเด็นด้านธรรมาภิบาลที่มีนัยสำคัญ ตลอดจนโครงสร้างองค์กรและโครงสร้างคณะกรรมการที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอย่างเหมาะสม

(ค) ความสามารถในการประกอบธุรกิจที่มีการใช้เทคโนโลยีและให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล

(ง) ความสามารถในการใช้และบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ยืดหยุ่นมั่นคง ปลอดภัย และสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการพัฒนาบริการทางการเงินที่ตอบสนองต่อสถานการณ์หรือความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างคล่องตัว

(จ) ความสามารถในการได้มา เข้าถึง บริหารจัดการ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่หลากหลาย รวมถึงการพัฒนาระบบหรือส่วนเชื่อมต่อข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการให้สามารถนำข้อมูลของตนไปใช้ในการทำธุรกรรมกับผู้ให้บริการรายอื่นภายใต้สิทธิตามกฎหมาย

(ฉ) ความสามารถในการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงิน และการมีวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (Risk Culture) ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(ช) ความสามารถในการสนับสนุนทางการเงินอย่างเพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาอย่างต่อเนื่องของผู้ถือหุ้นสำคัญ และความสามารถของผู้ถือหุ้นหลักในลำดับขั้นแรกที่จะสนับสนุนทางการเงินกรณีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องการสภาพคล่องหรือเงินทุน รวมถึงกรณีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องชดใช้คืนเงินฝากแก่ผู้ฝากเงินตามแผนการเลิกประกอบกิจการ (Exit Plan) ในระยะแรกของการประกอบธุรกิจ

(๔) การมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๓ และข้อ ๔

ในการนี้ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามประกาศนี้

ข้อ ๘ ในการพิจารณาคำขออนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยคำนึงถึงการมีธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่ในจำนวนที่เหมาะสมสำหรับเข้ามาช่วยกระตุ้นการแข่งขันในระบบสถาบันการเงิน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฝากเงิน ผู้ใช้บริการ และระบบเศรษฐกิจ

การเงินไทยโดยรวม โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในระบบสถาบันการเงินที่มีความเชี่ยวชาญอันจะช่วยสร้างประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจการเงินไทยโดยรวมได้อย่างยั่งยืน

เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาคำขออนุญาตแล้ว ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาความเหมาะสมและเสนอรายชื่อของผู้ที่สมควรได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจพร้อมเหตุผลต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๙ เดือนนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาการยื่นคำขอตามข้อ ๕ เว้นแต่ในกรณีมีเหตุอันสมควร รัฐมนตรีอาจให้ขยายระยะเวลาการพิจารณาได้ซึ่งรวมระยะเวลาพิจารณาทั้งสิ้นต้องไม่เกิน ๑ ปี ทั้งนี้ ในการให้ความเห็นชอบรายชื่อดังกล่าวรัฐมนตรีอาจกำหนดเงื่อนไขอื่นใดด้วยก็ได้

ข้อ ๙ เมื่อรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อรายชื่อที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนอตามข้อ ๘ แล้ว จะประกาศแจ้งรายชื่อผู้ที่ได้รับความเห็นชอบ โดยผู้ขออนุญาตที่ได้รับความเห็นชอบนั้นต้องดำเนินการจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อยื่นขอรับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต่อรัฐมนตรีผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย และเปิดดำเนินการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาผ่อนผันให้ซึ่งจะผ่อนผันได้อีกไม่เกิน ๑ ปี โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดเงื่อนไขอื่นใดด้วยก็ได้ และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยแจ้งรัฐมนตรีทราบถึงการพิจารณาผ่อนผันรวมถึงเงื่อนไขที่กำหนดนั้นโดยเร็ว

ในการยื่นขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้ขออนุญาตที่ได้รับความเห็นชอบต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ และผ่านการประเมินความพร้อมจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนยื่นขอรับใบอนุญาตด้วย

(๑) จัดตั้งสำนักงานใหญ่ในประเทศไทย

(๒) ไม่ใช่ชื่อ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่เหมือน ไกล่เคียง หรือสื่อถึงสถาบันการเงินแห่งอื่น หรือกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่น ไม่ว่าจะการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาจะอยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกันกับสถาบันการเงินแห่งอื่นนั้นหรือไม่

(๓) ดำเนินการตามแผนการจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกลุ่มธุรกิจทางการเงินตามข้อ ๖ (๑๒) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ

(๔) จัดให้มีบุคลากรที่จะมีบทบาทหรือดำรงตำแหน่งสำคัญตามรายชื่อและโครงสร้างการบริหารจัดการตามข้อ ๖ (๓) (๔) และ (๕) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ

(๕) มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาท และแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการจัดให้มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เมื่อพ้นระยะแรกของการประกอบธุรกิจ

(๖) แสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยต้องผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ ความมั่นคงปลอดภัย และการให้บริการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีผลการตรวจสอบด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศว่ามี การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง อย่างครบถ้วน ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(๗) แสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านบุคลากร กระบวนการปฏิบัติงาน เครื่องมือบริหารความเสี่ยง และการบริหารจัดการในการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรมและการคุ้มครองผู้ใช้บริการ และความพร้อมด้านอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ ให้ผู้ขออนุญาตที่ได้รับความเห็นชอบยื่นขออนุญาต ขอความเห็นชอบ หรือขอผ่อนผัน การใด ๆ ที่จำเป็นตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ให้ครบถ้วนต่อธนาคารแห่งประเทศไทยพร้อมกับการยื่นขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งด้วย

ในการออกใบอนุญาต รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาปฏิบัติตามหลักการพิจารณาคำขออนุญาตตามข้อ ๗ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไข ให้ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาถือปฏิบัติในแต่ละช่วงระยะเวลาตามความเหมาะสมกับรูปแบบ และแผนการประกอบธุรกิจ ตลอดจนความเสี่ยง ฐานะ และการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น ข้อ ๑๐ ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาจะโอนหรือขายให้แก่ผู้อื่นมิได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

เศรษฐา ทวีสิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง